

VADEMECUM TATRZAŃSKIE

CZĘŚĆ II

**RYSY
I MIĘGUSZOWIECKIE SZCZYT**

PORTAL TATRZAŃSKI

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ II: RYSY I MIĘGUSZOWIECKIE SZCZYT

NA RYSY OD STRONY POLSKIEJ	3
NA RYSY OD STRONY POLSKIEJ	3
CZARNY STAW – BULA POD RYSAMI	3
BULA POD RYSAMI	3
BULA POD RYSAMI – RYSY	4
NA RYSY ZIMĄ PRZECZ „RYSE”	4
RYSY	5
NA RYSY OD STRONY SŁOWACKIEJ	6
NA RYSY OD STRONY SŁOWACKIEJ	6
SCHRONISKO POD RYSAMI	6
SCHRONISKO POD RYSAMI – PRZELĘCZ WAGA	7
PRZELĘCZ WAGA	8
PRZELĘCZ WAGA – RYSY	8
PRZEJŚCIE Z POLSKIEGO WIERZCHOŁKA NA WIERZCHOŁEK SŁOWACKI	8
NIŻNIE RYSY	9
NIŻNIE RYSY	9
BULA POD RYSAMI – NIŻNIE RYSY	9
ŻABI KOŃ I WOŁOWY GRZBIET	10
ŻABI KOŃ I WOŁOWY GRZBIET	10
ŻABIA PRZELĘCZ	10
BULA POD RYSAMI – ŻABIA PRZELĘCZ	10
SCHRONISKO POD RYSAMI – ŻABIA PRZELĘCZ	10
ŻABI KOŃ	11
ŻABIA PRZELĘCZ – ŻABI KOŃ	11
WOŁOWA TURNIA	12
HIŃCZOWA TURNIA – WOŁOWA TURNIA	12
HIŃCZOWA TURNIA	12
MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT CZARNY – HIŃCZOWA TURNIA	12
MIĘGUSZOWIECKIE SZCZYT	13
MIĘGUSZOWIECKIE SZCZYT	13
MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT CZARNY	13
MIĘGUSZOWIECKA PRZELĘCZ POD CHŁOPKIEM – MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT CZARNY	13
Z KAZALNICY NA MIĘGUSZOWIECKĄ PRZELĘCZ POD CHŁOPKIEM	14
KAZALNICA – MIĘGUSZOWIECKA PRZELĘCZ POD CHŁOPKIEM	14
MIĘGUSZOWIECKA PRZELĘCZ POD CHŁOPKIEM	14
WIELKI HIŃCZOWY STAW – MIĘGUSZOWIECKA PRZELĘCZ POD CHŁOPKIEM	15
MIĘGUSZOWIECKA PRZELĘCZ POD CHŁOPKIEM – MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT POŚREDNI	15
MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT WIELKI	16
MIĘGUSZOWIECKA PRZELĘCZ POD CHŁOPKIEM – MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT WIELKI	16
HIŃCZOWA PRZELĘCZ – MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT WIELKI	16
BAŃDZIOCH – MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT WIELKI	16
CUBRYNA I ZADNI MNICH	17
CUBRYNA I ZADNI MNICH	17
WIELKA GALERIA CUBRYŃSKA	17
DOLINKA ZA MNICHEM – WIELKA GALERIA CUBRYŃSKA	17
HIŃCZOWA PRZELĘCZ	17
WIELKA GALERIA CUBRYŃSKA - HIŃCZOWA PRZELĘCZ	18
CUBRYNA	18
HIŃCZOWA PRZELĘCZ – CUBRYNA	19
ZADNI MNICH	19
DOLINKA ZA MNICHEM – ZADNI MNICH	19
NA WROTA CHAŁUBIŃSKIEGO	20
NA WROTA CHAŁUBIŃSKIEGO	20
DOLINKA ZA MNICHEM	20
DOLINKA ZA MNICHEM – STAW STASZICA	20
STAW STASZICA	21
STAW STASZICA – WROTA CHAŁUBIŃSKIEGO	21
WROTA CHAŁUBIŃSKIEGO	21

NA RYSY OD STRONY POLSKIEJ

 Od Czarnego Stawu pod Rysami 3 h 20 min, w dół: 2 h 30 min, 3 km

Droga na najwyższą górę w Polsce od strony Morskiego Oka i Czarnego Stawu jest bardzo popularna – przez co często panuje tu tłok. Część turystów nie jest jednak dobrze przygotowana do takiego wypadu, gdyż wycieczkę na Rysy – ze względu na strome podejście i dużą ekspozycję – poleca się raczej zaawansowanym i obeznanym z górami.

Wskazówka

Zdobycia Rysów w żadnym wypadku nie należy traktować jak wycieczki z „obowiązkowego pakietu tatrzańskiego” (Morskie Oko, Chochołowska, Kościeliska, Giewont). Podejście na najwyższy szczyt Polski trudnością znacznie przewyższa wszystkie inne tłoczne miejsca w polskich Tatrach. Stromiznę i ekspozycję porównywać można do niektórych odcinków Orlej Perci.

Informacje praktyczne

Ze względu na specyfikę tej części Tatr w okolicach Rysów śnieg po zimie utrzymuje się zazwyczaj najdłużej, czasami do pełnego lata. Tak więc to, że np. szlaki w rejonie Orlej Perci są już „czyste” nie oznacza, że jest tak na szlaku na Rysy.

 Przy krzyżu nad Czarnym Stawem rozgałęziają się szlaki na Rysy i na Mięguszwiecką Przełęcz pod Chłopkiem. Chcąc udać na najwyższy szczyt Polski taflę jeziora musimy obejść od strony północnej, a następnie od wschodniej. Początkowo łagodna ścieżka tuż za stawem zaczyna prowadzić mocno pod górę. Nachylenie stoku miejscami sięga 30°, co porównać można np. ze słynną ścianą Kościelca. Pierwszym naszym celem jest kamienisty Kocioł pod Rysami, swoimi granicami sięgający na północ aż po charakterystyczne wypłaszczenie Buli pod Rysami, które przyjdzie nam minąć w bardzo niewielkiej odległości. W kotle, ze względu na spore zacienienie, przez całą wiosnę i początek lata leży śnieg, utrudniający turystom poruszanie się i będący niejednokrotnie przyczyną wypadków.

BULA POD RYSAMI

Wysokość: 2054 m

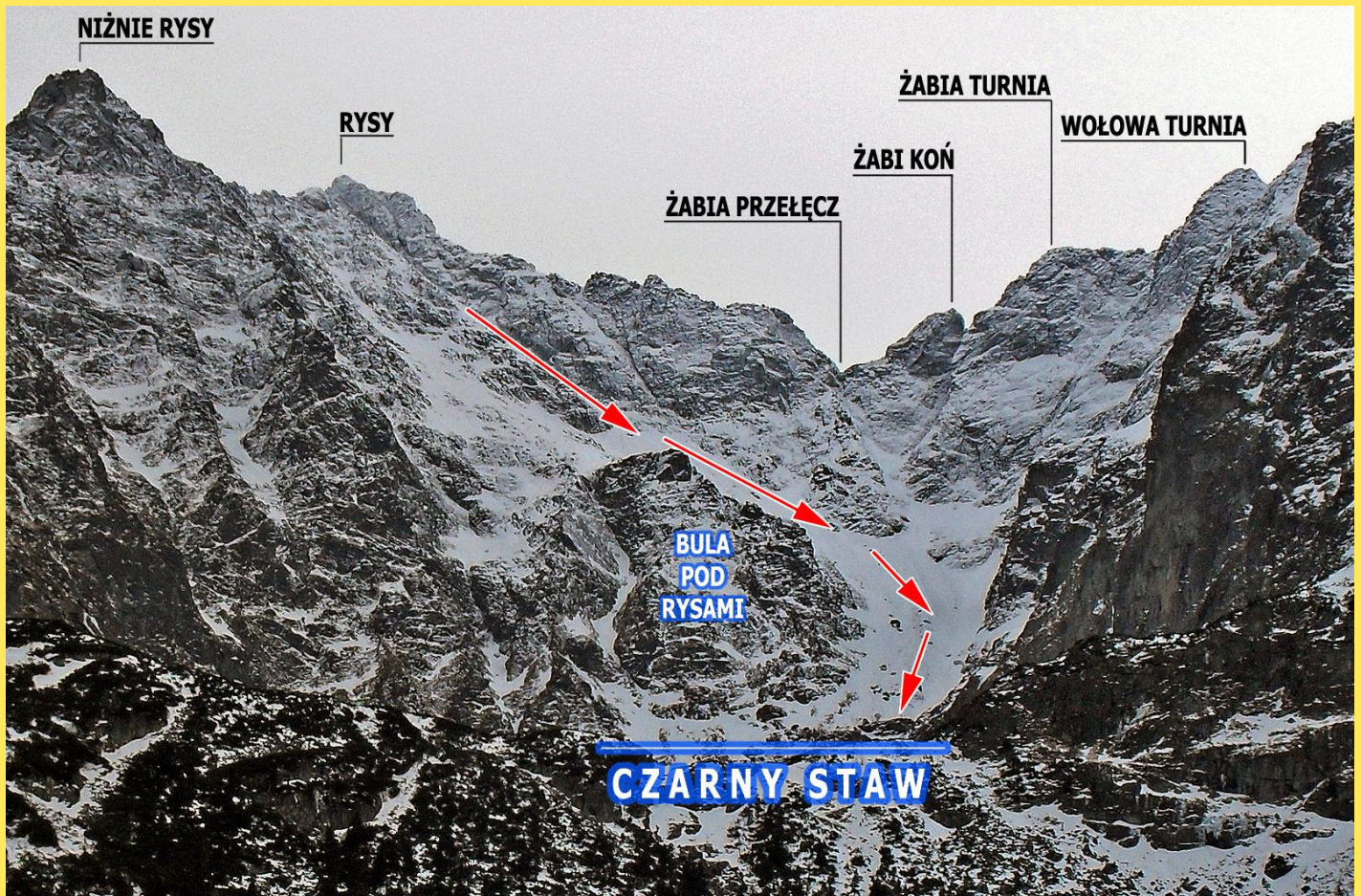

 Od Czarnego Stawu pod Rysami 1 h 30 min, w dół: 1 h 5 min, 1,5 km

Bula pod Rysami to bardzo charakterystyczne miejsce znajdujące się mniej więcej w połowie przewyższenia pomiędzy Czarnym Stawem a wierzchołkiem Rysów. Duży, płaski taras opada w kierunku jeziora 300-metrową, bardzo stromą ścianą. Wejście od strony kotła jest natomiast bardzo łagodne. Wypłaszczenie bywa często używane przez TOPR jako lądowisko śmigłowca w czasie akcji ratunkowych.

Ciekawostka

28 stycznia 2003 roku doszło do największej tragedii lawinowej w historii polskich Tatr. Zginęło 8 młodych osób, przyjaciół z tej samej szkoły. Wypadek pod Rysami odbił się szerokim echem w mediach i wśród miłośników Tatr. Potężna lawina ruszyła z charakterystycznej rysy przecinającej urwisko najwyższego szczytu w Polsce. Rozpędzony śnieg przebył drogę ok. kilometra i z impetem uderzył w taflę Czarnego Stawu. Ciała części licealistów przeleżały pod śniegiem i lodem długie miesiące. Ostatnie z nich znaleziono dopiero w czerwcu. Na podstawie tamtych tragicznych wydarzeń nakręcono film pt. „Cisza”.

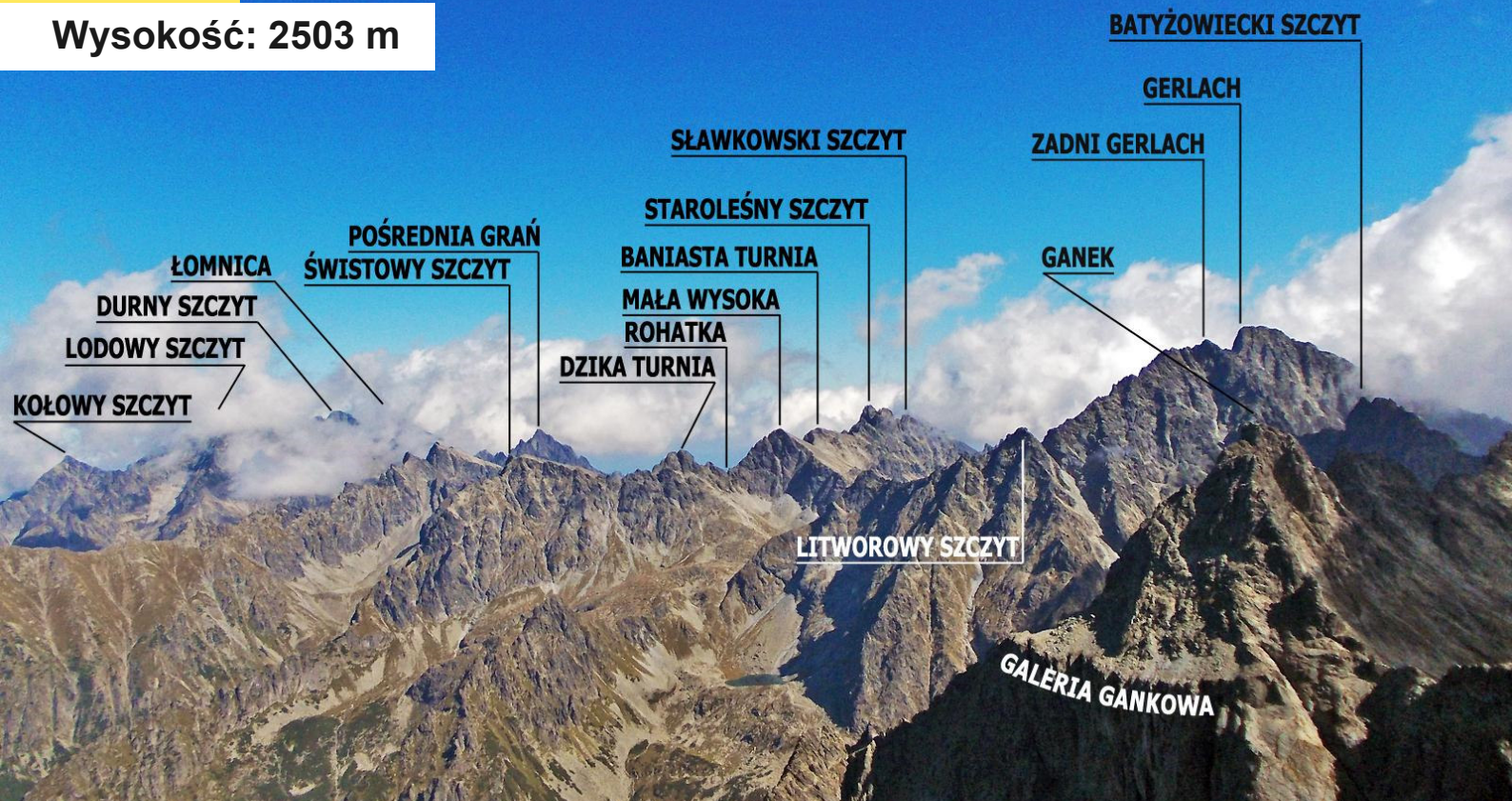

 Powyżej Buli pod Rysami na szlaku rozpoczynają się prawdziwe trudności. W ich pokonywaniu pomagają nam łańcuchy, które od pewnego momentu towarzyszą turystę aż do samego szczytu. W miarę pokonywania kolejnych metrów przewyższenia zaczyna otwierać nam się widok na stronę słowacką, zarówno od strony zachodniej – na Krywań, jak i na wschód, w stronę Gerlacha. Szczególnie emocjonujące przejście ma miejsce pod samym szczytem, gdy widzimy już siedzących na nim ludzi. Trzeba przetrawersować charakterystyczną skałę w terenie bardzo przepaścistym. Potem jeszcze tylko kilka kroków i osiągniemy polski wierzchołek Rysów.

 NA RYSY ZIMĄ PRZEZ „RYSE” (Od Czarnego Stawu 3 h 30 min, w dół: 2 h 40 min, 3 km). Ze względu na duże zagrożenie lawinowe i ogrom wyzwań zimowe wejście na Rysy poleca się tylko wytrawnym turystom. Istotną zmianę stanowi fakt, że drugą część trasy pokonuje się słynną rysą, czyli żlebem zlokalizowanym na prawo od letniego szlaku. Nie uraczymy tu widoków – skały żlebu ograniczają perspektywę z obydwu stron. Stromizna bardzo duża, miejscami ponad 40°. Ścieżka łączy się z wariantem letnim tuż na przełęczce pod samym wierzchołkiem, na wysokości ok. 2450 m.

RYSY

Wysokość: 2503 m

 Od Buli pod Rysami 1 h 50 min, w dół: 1 h 25 min, 1,5 km

 Od przełęczy Waga 40 min, w dół: 35 min, 600 m

Nazwę „Rysy” kojarzą nawet uczniowie szkoły podstawowej. Trudno bowiem nie znać najwyższego szczytu Polski. Mało kto jednak wie, że ta potężna, królująca nad Doliną Rybiego Potoku, góra – wznosi się na wysokość nie 2499 m, a 2503. Tak naprawdę bowiem Rysy posiadają trzy wierzchołki. Najwyższy z nich znajduje się jednak całkowicie po stronie słowackiej, zaś ten o wysokości 2499 m leży na głównej grani Tatr, przez którą przebiega granica państwowa. Z tego względu właściwszym określeniem wydaje się być stwierdzenie „najwyższy punkt w Polsce”. Rysy cieszą się ogromną popularnością. 2499 m to tylko jedna z przyczyn tego stanu rzeczy. Inną jest panorama, która się stąd rozciąga. Trudno porównywać jej piękno do pozostałych miejsc w Tatrach, jednakże z całą pewnością można stwierdzić, że jest ona najrozleglejsza. Obejmuje ponad 100 szczytów, którymi stojący na Rysach człowiek otoczony jest z czterech stron.

Na szczycie, ze względu na jego symboliczny charakter, wielokrotnie montowano pamiątkowe tablice i symbole religijne. Była tutaj nawet tabliczka upamiętniająca pobyt Włodzimierza Lenina. W czasach PRL-u turyści systematycznie dewastowali tę tablicę, aż wreszcie ukryto ją w chacie pod Rysami. Przed wejściem Polski i Słowacji do Strefy Schengen istniało tu jedyne w Tatrach Wysokich turystyczne przejście graniczne pomiędzy tymi krajami. Aktualnie można zupełnie swobodnie przekraczać granicę, choćby tylko po to, ażeby przedostać się z polskiego wierzchołka na słowacki.

Ciekawostka

Powietrze na szczycie Rysów jest o 30% rzadsze od tego w dolinach.

NA RYSY OD STRONY SŁOWACKIEJ

 Od schroniska pod Rysami 55 min, w dół: 45 min, 1 km

Podejście od strony słowackiej jest dłuższe od drogi znad Morskiego Oka. Mimo to podróż trwa dużo krócej. Dzieje się tak dlatego, że trudności czekające na turystów na trasie są nieporównywalnie mniejsze. Szlak słowacki poleca się tym, którzy chcą wejść na najwyższy szczyt naszego kraju, jednakże nie czują się na siłach, aby atakować go stromym i niebezpiecznym podejściem od strony polskiej.

SCHRONISKO POD RYSAMI

Wysokość: 2250 m

 Z Doliny Mięguszwieckiej 2 h 30 min, w dół: 1 h 45 min, 3,5 km

Chata pod Rysmi (w jęz. polskim schronisko pod Rysami, schronisko pod Wagą) jest najwyżej położonym schroniskiem w Tatrach. Znajduje się w górnej części Doliny Żabiej Mięguszwieckiej, w słowackich Tatrach Wysokich.

Do budowy schroniska przystąpiono w 1930 roku; chata powstała dzięki entuzjastycznemu zaangażowaniu wielu instytucji. Budynek otwarto 16 lipca 1933 r. Rolę pierwszego chatara pełnił Alojz Krupitzer (taternik, narciarz, przewodnik górski). Nieco później dzierżawcą został Otakar Štáfl, twórca symbolicznego Cmentarza Ofiar Tatr. Od 1978 roku chatarem schroniska jest niedysiejszy nosicz – Viktor Beránek.

Do gruntownego remontu chaty doprowadzono w 1978 roku. Do budynku dobudowano piętro. Kolejne działania wiązały się z odbudową zniszczeń poczynionych przez licznie schodzące tu lawiny (ostatnio w 1999 i 2001 roku). Wielokrotnie rozważano przeniesienie schroniska w teren bardziej bezpieczny, porzeczono jednak na wzmocnieniu konstrukcji. Ostatni remont ukończono w 2012 r.

Schronisko zaopatrywane jest przez tatrzańskich nosiczy. Każdy, kto chciałby odnaleźć się w tej roli, może wnieść do chaty ładunek o wadze 5 kg, 10 kg lub w niektórych przypadkach 30 kg – do pobrania w specjalnej budce, znajdującej się na początku szlaku, przy Popradzkim Stawie. Nagrodą za trud jest herbata z sokiem malinowym, którą turysta-nosicz otrzymuje u celu swojej drogi.

Schronisko dysponuje 14 łózkami w sypialni na poddaszu, w razie potrzeby istnieje możliwość noclegu na podłodze. Na parterze budynku znajduje się bufet i jadalnia. Koszt śniadania wynosi 5 €, natomiast kolacji 7 €.

Informacje praktyczne

TELEFON: +421 903 181 051 lub +421 52 442 23 14

CENA NOCLEGU: 16 €

WAŻNE: W pobliżu budynku trudno o zasięg telefonii komórkowej, chatar preferuje więc SMS-y z pytaniami o nocleg.

Schronisko jest czynne od 16 czerwca do 31 października.

Ciekawostka

Dodatkową atrakcją schroniska jest znajdująca się kilkadziesiąt metrów od budynku, usytuowana nad przepaścią, kolorowa sławojka. Z jej wnętrza rozciąga się przepiękna panorama – ścianę sławojki w stronę Grani Baszt stanowi okno.

Informacje praktyczne

Słowacki szlak na Rysy jest nieczynny w okresie zimowym, tzn. od 1 listopada do 15 czerwca.

Spod schroniska ścieżka wiedzie w sposób oczywisty poprzez ogromne rumowisko skalne na dobrze widoczną stąd przełęcz Waga. Odcinek całkowicie bez trudności.

PRZEŁĘCZ WAGA

Wysokość: 2337 m

 Spod schroniska pod Rysami 15 min, w dół: 10 min, 400 m

Waga to szeroka przełęcz w głównej grani Tatr, oddzielająca od siebie Rysy i Ciężki Szczyt. Wschodnie zbocza opadają do Doliny Ciężkiej, zachodnie do Doliny Żabiej Mięguszwieckiej. Droga przez przełęcz na Rysy była znana od dawna, a samo siodło niezwykle często uczęszczane również ze względu na to, że stanowi ono punkt startowy stosunkowo łatwej drogi na Wysoką. Nie wiadomo skąd wzięła się nazwa, prawdopodobnie jest pochodzenia słowackiego. Wiadomo natomiast, że niektórym pionierom grań między Rysami a Ciężkim Szczytem i Wysoką przypomniła wagę właśnie. Dawniej ścieżka na najwyższy szczyt Polski prowadziła ową granią.

 Aktualnie, aby dostać się na Rysy musimy przetrawersować nieco poniżej grani. Na wierzchołek wyprowadza nas ścieżka wijąca się w górą południowego zbocza. Trudności nieduże – problem stanowią głównie nie zawsze wygodne kamienie pod nogami.

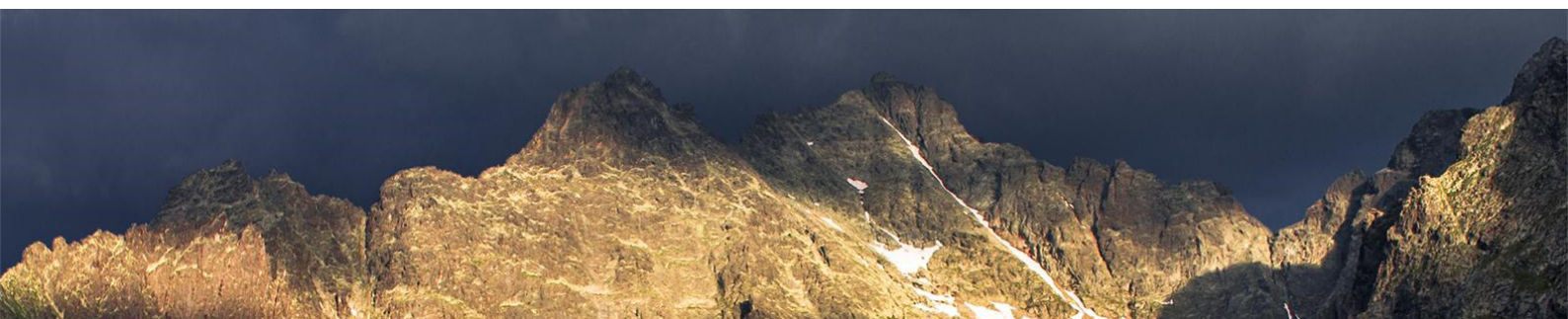
Ciekawostka

Ze szczytu Rysów w pogodne dni można zobaczyć Kraków. Obydwa punkty w linii prostej dzieli odległość 90 km.

Ciekawostka

Nazwa Rysów nie pochodzi od rysy widocznej od strony Morskiego Oka. Dawniej Rysami nazywano Grań Żabiego i to tam znajdują się te charakterystyczne formacje.

 PRZEJŚCIE Z POLSKIEGO WIERZCHOŁKA NA WIERZCHOŁEK SŁOWACKI (5 min w obydwie strony, 50 m). Obowiązkowy punkt programu. Z wierzchołka granicznego po skałach schodzimy na przełęczkę oddzielającą go od wierzchołka słowackiego i w podobny sposób dostajemy się na ten drugi. Brak większych problemów, choć zaleca się zachować ostrożność.

NIŻNIE RYSY

NIŻNIE RYSY

Wysokość: 2430 m

Niżnie Rysy to bardzo ciekawa, czterowierzchołkowa góra, znajdująca się w bezpośrednim sąsiedztwie najwyższego szczytu Polski. Jest ona zlokalizowana na grani wychodzącej z Rysów w stronę północną, która to grań zamyka otoczenie Morskiego Oka od wschodu. Zresztą Niżnie Rysy są doskonale widoczne znad jeziora. Najwyższy (drugi, licząc od południa) wierzchołek osiąga wysokość 2430 m, co jest trzecim – po Rysach i Mięguszwieckim Szczycie Wielkim – wynikiem na terenie naszego kraju. Stoki Niżnich Rysów opadają z polskiej strony do Doliny Rybiego Potoku, z drugiej zaś do Doliny Ciężkiej, zawieszanej nad Doliną Białej Wody. Po obydwu stronach ściany są bardzo urwiste i strome.

Z polskiej strony poprowadzono wiele dróg wspinaczkowych, po których można legalnie się poruszać. Najtrudniejsze trasy prowadzą na wierzchołek południowy (2405 m) – pozostałe kulminacje są nieco łatwiej dostępne. Z góry roztacza się przepiękny widok na wszystkie cztery strony. Oczywiście na pierwszy plan wybijają się zatłoczone Rysy i groźnie wyglądająca Wysoka. W dole cudnie błyszczą lustra Czarne Stawu i Morskiego Oka. Warto dodać, że Niżnie Rysy i te właściwe bywają często mylone przez mało doświadczonych obserwatorów, próbujących „walczyć” z topografią na dole, przy schronisku.

Ciekawostka

Dawniej szczyt nazywany był Turkiem, ze względu na rzekome podobieństwo do żołnierza tureckiego w turbanie.

0 Z BULI POD RYSAMI NA NIŻNIE RYSY (1 h 15 min, w dół: 1 h, 1 km). Początkowo idziemy za czerwonymi znakami szlaku na Rysy. 150 m przed charakterystyczną grzędą musimy skręcić w lewo. Dalej ścieżka prowadzi piargami w stronę żlebu opadającego z przełęczki między głównym a południowym wierzchołkiem Niżnich Rysów, którym podchodzimy aż do samego końca. Z przełęczki granią po chwili dostajemy się aż na szczyt. Droga jest dosyć prosta i łatwa w orientacji. Pamiętajmy jednak, że poruszamy się poza znakowanym szlakiem, w terenie taternickim, co wymaga pewnej znajomości okolicy.

ŻABI KOŃ I WOŁOWY GRZBIET

Rysy i Mięguszwieckie Szczyty oddzielają dwa charakterystyczne miejsca: masywny i rozległy (kilometrowy) Wołowy Grzbiet oraz niezwykle charakterystyczne otoczenie Żabiego Konia. Cały ten rejon zalicza się do terenów udostępnianych taternikom po obydwu stronach granicy. Grań na Wołowym Grzbiecie to formacja bardzo wyrównana – poszczególne obiekty mają bardzo podobną wysokość. Nieco wyróżniają się tylko dwa najwyższe wzniesienia: Wołowa i Hińczowa Turnia.

ŻABIA PRZEŁĘCZ

Wysokość: 2225 m

Żabia Przełęcz to najniższy punkt na grani oddzielającej Dolinę Mięguszwiecką od Doliny Rybiego Potoku. Jej wcięcie szczególnie wyróżnia się w krajobrazie ze względu na duże przewyższenie pomiędzy nią a sąsiednim wierzchołkiem Rysów. Z drugiej strony przełęczy znajduje się charakterystyczna turnia – Żabi Koń. Wejście na przełęcz jest trudne, dlatego mimo znacznego obniżenia terenu nie stanowi dobrego połączenia pomiędzy polską i słowacką stroną. Jest ona za to bardzo często pokonywana przez taterników wchodzących na Żabiego Konia, z tym zastrzeżeniem, że najwygodniejsza droga prowadzi nie przez samą przełęcz, lecz przez płaski stopień na zachodnim zboczu Rysów – 12 m powyżej siodła.

II Z BULI POD RYSAMI NA ŻABIĄ PRZEŁĘCZ (1 h, w dół: 45 min, 500 m). Ze szlaku na Rysy skręcamy w prawo kilkadziesiąt metrów poniżej początku grzędy pod Rysami. Przez rumowisko po pół godziny dostajemy się pod strome ściany głównego grzbietu Tatr. Stąd jedną z dwóch niemal równoległych rys. W pobliżu przełęczy czeka nas jeszcze m.in. przejście na kolanach po przewieszoną półką i szukanie obejścia 8-metrowej, pionowej ściany. Tak więc atrakcji nie brakuje. Ostrożnie przy przełęczy. Konieczne zejście ze stopnia ponad nią przy użyciu liny.

I SPOD SCHRONISKA POD RYSAMI NA ŻABIĄ PRZEŁĘCZ (2 h min, w dół: 1 h 50 min, 2 km). **Tylko z uprawnionym przewodnikiem.** Spod chaty należy cofnąć się znakowanym szlakiem w stronę Doliny Mięguszwieckiej, a następnie dojść bez znaków nad Wielki Żabi Staw Mięguszwiecki. Potem przez usypiska w stronę żlebu opadającego z przełęczy. Żleb omijamy prawą stroną przez wyraźny taras, aby następnie dostać się na zachodnią grań Rysów, skąd w dół na słynny stopień i dalej, w ten sam sposób, co w przypadku drogi od Czanego Stawu, na samą przełęcz.

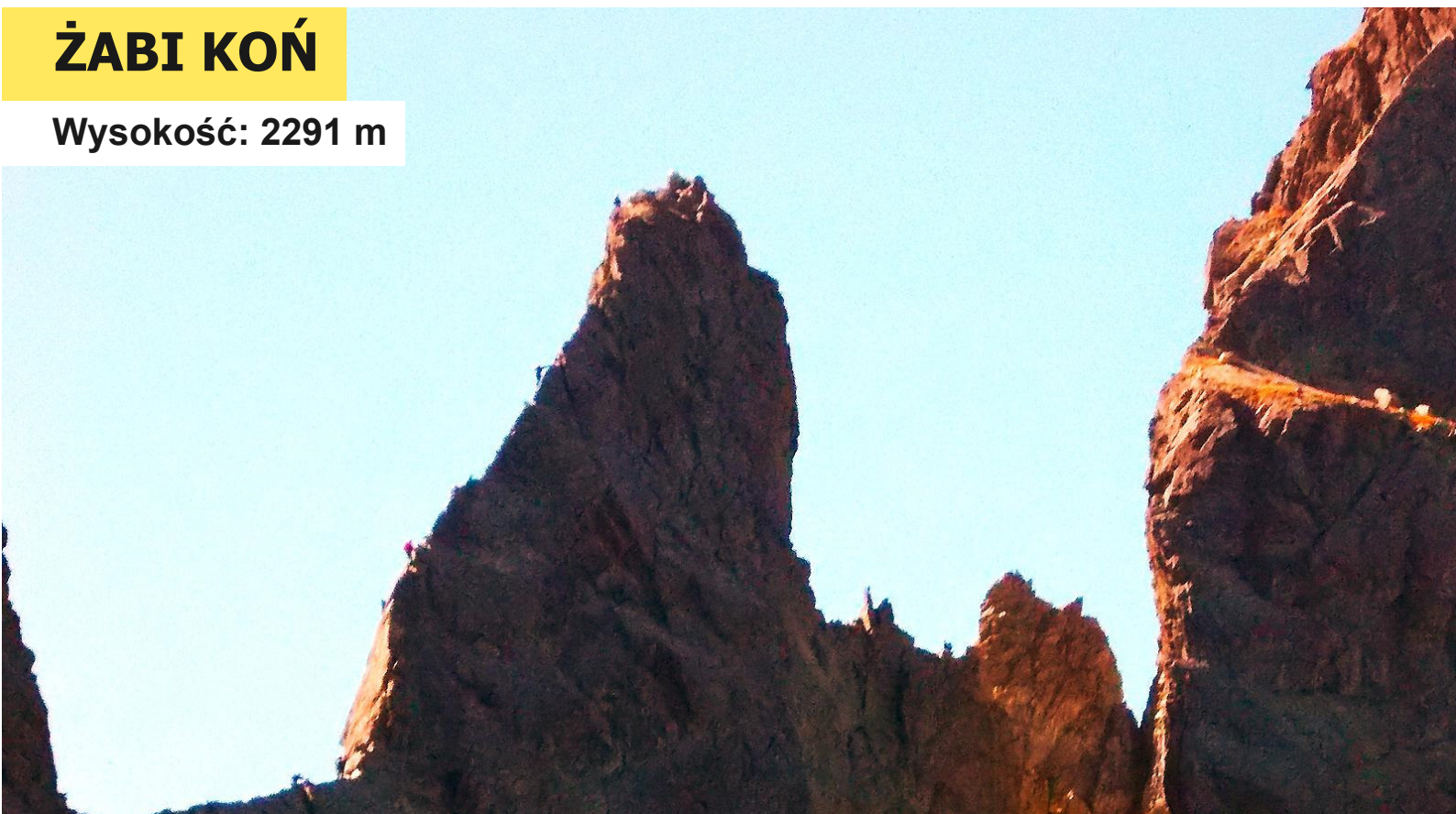
Informacje praktyczne

Jeśli chcemy pójść poza szlakiem na Słowacji, należy sprawdzić trudność trasy w skali wspinaczkowej. Drogi od 0 do II są zarezerwowane dla wyjść z przewodnikiem. Samodzielni taternicy mogą przechodzić je tylko w dół, po pokonaniu w górę którejś z dróg o trudności od III wzwyż.

Taternik w myśl słowackich przepisów to osoba będąca członkiem klubu wysokogórskiego. Musi on mieć przy sobie sprzęt taternicki oraz wykazywać znajomość terenu, z której przepytać go mogą strażnicy parku.

ŻABI KOŃ

Wysokość: 2291 m

Žabi Koň to piękna, strzelista turnia, najniższa w grani oddzielającej Dolinę Mięguszwiecką od Doliny Rybiego Potoku. Przepiękna iglica od zawsze uchodziła za jedną z najtrudniejszych do zdobycia w całych Tatrach. Padła dopiero w 1905 r., kiedy to weszła na nią dwójka niemieckich wspinaczy. Sporym sukcesem było także zdobycie północnej ściany w 1929 r. przez Bronisława Czecha, Wiesława Stanisławskiego i Lidę Skotnicównę. Ta ostatnia kilka miesięcy później zginęła na Zamarłej Turni. Nazwa szczytu pochodzi od jego kształtu („koń”) oraz od położenia ponad Żabią Doliną Mięguszwiecką („żabi”).

Ciekawostka

Žabi Koň uchodzący za obiekt piękny, ale niski, jest tej samej wysokości co potężny Kozi Wierch.

II Z ŻABIEJ PRZEŁĘCZY NA ŻABIEGO KONIA (45 min, w dół: 30 min, 200 m). Droga wiedzie granią i jest bardzo eksponowana. Dzieli się ona na dwa charakterystyczne odcinki, nazywane Dolnym i Górnym Koniem, przy czym drugi jest dużo bardziej stromy. W pobliżu wierzchołka ścieżka staje się szersza i coraz bardziej płaska.

WOŁOWA TURNIA

Wysokość: 2373 m

Wołowa Turnia to jedna z dwóch, obok Hińczowej Turni najwyższych kulminacji Wołowego Grzbietu. Szczyt oddziela od siebie doliny: Żabią Mięguszowiecką (od strony słowackiej) i Dolinę Rybiego Potoku (od strony polskiej). Od wschodu sąsiednim szczytem jest Żabia Turnia Mięguszowiecka, zaś od zachodu, pomiędzy Wołową a Hińczową Turnią rozciąga się zasadnicza część Wołowego Grzbietu, nieposiadająca wyraźnych kulminacji. Szczyt jest łatwo dostępny od strony słowackiej, jednakże nie cieszy się dużą popularnością.

0+ Z HIŃCZOWEJ TURNI NA WOŁOWĄ TURNIĘ (1 h 15 min w obydwie strony, 500 m). Tylko z uprawnionym przewodnikiem. Łatwiejsza droga pomiędzy dwoma najwyższymi kulminacjami Wołowego Grzbietu biegnie z pominięciem samej grani, którą obchodzą łukiem od strony słowackiej, ponad Wołową Kotlinką. Całość ładna widokowo i urozmaicona terenowo.

HIŃCZOWA TURNIA

Wysokość: 2377 m

Hińczowa Turnia to najwyższe wzniesienie Wołowego Grzbietu, stanowiące jednocześnie jego zachodnie zakończenie. Dalej w kierunku północno-zachodnim granią biegnie przez Czarnostawiańską Przełęcz w stronę Mięguszowieckich Szczytów. Z drugiej strony, tuż poniżej wierzchołka znajduje się Hińczowy Zwornik, od którego ku południu odchodzi granią Wołowca Mięguszowieckiego. Dzieli ona Dolinę Mięguszowiecką na Hińczową i Żabią.

II Z MIĘGUSZOWIECKIEGO SZCZYTU CZARNEGO GRANIĄ NA HIŃCZOWĄ TURNIĘ (55 min w obydwie strony, 500 m). Droga rozpoczyna się na wierzchołku Mięguszowieckiego Szczytu Czarnego, na który dostajemy się od strony Chłopka. Dalej szeroką i niezbyt stromą granią w dół na Czarnostawiańską Przełęcz. Od tego momentu trudności znacznie rosną.

MIĘGUSZOWIECKIE SZCZYT

Masyw Mięguszwieckich Szczytów to trzy potężne wzniesienia: Wielki, Pośredni i Czarny – górujące nad Doliną Rybiego Potoku i wybijające się ponad jej dno na wysokość ok. 900 m. Z drugiej strony nie wyglądają już tak potężnie, gdyż Dolina Hińczowa położona jest znacznie wyżej. Na szlakowej mapie Tatr ważnym punktem jest Mięguszwiecka Przełęcz pod Chłopkiem – najwyżej położone turystyczne siodło w Polsce, na które wiedzie szlak z wierzchołka Kazalnicy. Nazwa masywu pochodzi od wsi Mięguszwce na słowackim Podtatrze.

MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT CZARNY

Wysokość: 2410 m

Szczyt Czarny to najdalej wysunięte na wschód wzniesienie masywu „Mięguszy”, położone między Hińczową Turnią, od której oddziela je Czarnostawiańska Przełęcz i Szczytem Pośrednim, od którego rozgranicza je Przełęcz pod Chłopkiem. Południowo-zachodnie stoki opadają do Doliny Hińczowej na Słowacji, od północnego-wschodu zaś tworzą one kilkusetmetrową grzędę, którą wieńczy Kazalnica.

0+ Z MIĘGUSZOWIECKIEJ PRZEŁĘCZY POD CHŁOPKIEM NA MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT CZARNY (20 min, w dół: 15 min, 200 m). Tylko z uprawnionym przewodnikiem. Najłatwiejsza i najbardziej oczywista droga spod Chłopka na Szczyt Czarny prowadzi z pominięciem grani południowo-wschodnimi stokami tego drugiego – od strony słowackiej. Teren jest usłany blokami skalnymi i rumowiskami, a ścieżka prowadzi stromo do góry, toteż należy w tym miejscu zachować wzmożoną ostrożność.

Z KAZALNICY NA MIĘGUSZOWIECKĄ PRZEŁĘCZ POD CHŁOPKIEM

 1 h 10 min, w dół: 50 min, 500 m

Finałowy odcinek wspinaczki na Mięguszwiecką Przełęcz pod Chłopkiem jest nieco prostszy od podejścia na Kazalnicę, jednakże – zwłaszcza w końcowym fragmencie – występuje tu spora ekspozycja. Gra jest jednak warta zachodu, gdyż z Kazalnicy na przełęcz już niedaleko, a widoki i możliwość eksploracji Mięguszwieckich Szczytów rekompensują trudy podejścia.

 Od Kazalnicy ścieżka wiedzie w efektowny sposób wąską granią pod ściany Mięguszwieckiego Szczytu Czarnego, skąd w kierunku południowo-wschodnim w rejon przełęczy. Ostatni fragment stanowi przejście eksponowanej galeryjki, która wyprowadza za znakami pod samego Chłopka.

Wskazówka

Galeryjkę należy przechodzić z zachowaniem należytej ostrożności – wówczas nie sprawia ona większych problemów. Śmiertelnie niebezpieczna robi się przy oblodzeniach. W takiej sytuacji, jeśli nie jesteśmy przygotowani sprzętowo, warto zawrócić, mimo że przełęcz jest na wyciągnięcie ręki.

Wysokość: 2307 m

MIĘGUSZOWIECKA PRZEŁĘCZ POD CHŁOPKIEM

Drugi najwyższy punkt dostępny znakowanym szlakiem po stronie polskiej to rozległa przełęcz wcięta pomiędzy Mięguszwieckie Szczyty: Czarny i Pośredni. Swoją nazwę wzięła od „Chłopka” – czyli piętnastometrowej, widocznej z daleka, skały, która znajduje się tuż obok. Ci, którzy przebrnęli przez niełatwą trasę prowadzącą do tego miejsca, mają szansę podziwiać nie tylko wspaniały widok na stronę polską, gdzie króluje Morskie Oko i Czarny Staw, ale także na stronę południową, gdzie wyróżnia się zwłaszcza Wielki Staw Hińczowy, który jest największym i najgłębszym jeziorem po słowackiej stronie Tatr. Miejsce to jest punktem wypadowym dla taterników atakujących np. Mięguszwiecki Szczyt Wielki.

Ciekawostka

Z powodu obrywu skalnego poniżej Chłopka, który uszkodził szlak, wejście na przełęcz w latach 1974-84 było niemożliwe.

Ciekawostka

Na Mięguszwieckiej Przełęczy pod Chłopkiem rozgrywa się akcja powieści Stanisława Witkiewicza „Na przełęczy”.

0+ ZNAD WIELKIEGO HIŃCZOWEGO STAWU NA MIĘGUSZOWIECKĄ PRZEŁĘCZ POD CHŁOPKIEM (1 h, w dół: 50 min, 1,5 km). Tylko z uprawnionym przewodnikiem. Alternatywny sposób dostania się pod Chłopka stanowi wyprawa znad Wielkiego Stawu Hińczowego po stronie słowackiej dawnym przedłużeniem zielonego szlaku prowadzącego na przełęcz od strony polskiej. Od wielu lat ścieżka jest zamknięta. Znad stawu podchodzimy przez piargi w stronę Szczytu Czarnego, skąd pośród skał i trawek na przełęcz. Ścieżka jest stroma i choć momentami jeszcze widoczna, bardzo poniszczyła ją erozja, toteż należy zachować szczególną ostrożność.

MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT POŚREDNI

Wysokość: 2393 m

Mięguszwiecki Szczyt Pośredni niekiedy nazywany jest także Środkowym ze względu na centralne położenie w masywie „Mięguszy” pomiędzy szczytami: Czarnym i Wielkim. Od tego pierwszego oddziela go Przełęcz pod Chłopkiem, od drugiego Mięguszwiecka Przełęcz Wyżnia. Stoki opadają do Doliny Rybiego Potoku i do Doliny Hińczowej. Szczyt ma trzy wierzchołki.

I Z MIĘGUSZOWIECKIEJ PRZEŁĘCZY POD CHŁOPKIEM NA MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT POŚREDNI (1 h, w dół: 45 min, 500 m). Droga na wierzchołek jest trudniejsza, dłuższa i bardziej eksponowana niż to może wydawać się osobom stojącym na Przełęczy pod Chłopkiem. Najlepsza ścieżka wiedzie prawie ściśle granią i w wymagającym terenie wyprowadza kolejno na wszystkie trzy wierzchołki „Mięgusza Pośredniego”.

MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT WIELKI

Wysokość: 2438 m

Mięguszwiecki Szczyt Wielki to przepiękna i działająca na wyobraźnię góra – majestatycznie wznosząca się nad taflą Morskiego Oka. Szczyt osiąga wysokość 2438 m, co jest drugim – po Rysach – wynikiem na terenie naszego kraju. Wierzchołek usytuowany jest ponad kilometr nad lustrem wody, a północna ściana opada na tym dystansie niemalże pionowo w dół. Wszystko to nadaje „Mięguszwowi” niemalże królewskiego wyglądu i czyni zeń obiekt pożądania turystów i taterników. Góra znajduje się na głównej grani Tatr – pomiędzy Cubryną a Mięguszwieckim Szczytem Pośrednim, od którego oddziela ją Mięguszwiecka Przełęcz Wyżnia.

Na sam szczyt nie prowadzi żadna znakowana ścieżka. Tym, którzy jednak tu dotrą, wszelkie trudy wspinaczki wynagradza cudowny widok – zarówno w kierunku Doliny Rybiego Potoku, jak i w stronę słowackiej Doliny Mięguszwieckiej i okolicznych szczytów.

I Z MIĘGUSZOWIECKIEJ PRZEŁĘCZY POD CHŁOPKIEM DROGĄ PO GŁAZACH NA MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT WIELKI (2 h, w dół: 1 h 30 min, 1 km). **Tylko z uprawnionym przewodnikiem.** Słynna „Droga po Głazach” wiedzie całkowicie po stronie słowackiej, dlatego nie obejmują jej polskie przepisy taternickie. Przejście jest dosyć mocno eksponowane i choć dla doświadczonych osób niezbyt wymagające, to jednak bardzo mylne i przez to problematyczne. Ścieżki praktycznie nie ma, od czasu do czasu pojawiają się kopczyki, co tylko częściowo ułatwia sprawę. W pierwszej fazie droga znacząco się obniża, trawersując zbocze „Mięgusza Pośredniego”. Dopiero w okolicy żlebu opadającego z Mięguszwieckiej Przełęczy Wyżniej zaczynamy się wznosić ku wierzchołkowi MSW.

I Z HIŃCZOWEJ PRZEŁĘCZY NA MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT WIELKI (1 h, w dół: 45 min, 500 m). **Tylko z uprawnionym przewodnikiem.** Przejście od strony Hińczowej Przełęczy również przebiega po stronie słowackiej, jednakże opisana droga trawersuje grań nieco bliżej jej krawędzi. Droga jest eksponowana, a odnalezienie najłatwiejszego przejścia nie jest proste. Zaletą jest dużo mniejszy dystans do pokonania niż w przypadku „Drogi po Głazach”.

I Z DNA BAŃDZIOCHA NA MIĘGUSZOWIECKI SZCZYT WIELKI (2 h 35 min, w dół: 2 h, 1 km). Zaletą drogi jest to, że przebiega w całości po polskiej stronie. Aby na nią wejść, wystarczy podejść szlakiem prowadzącym na Kazalnicę do dna Kotła Mięguszwieckiego, a następnie udać się w prawy (zachodni) kąt kotła. Stąd jednym z dwóch żlebków osiągamy północno-wschodni filar „Mięgusza Wielkiego” i dalej na sam szczyt.

CUBRYNA I ZADNI MNICH

Cubryna i Zadni Mnich stanowią najdalej wysunięte na zachód często odwiedzane szczyty taternickie w rejonie Morskiego Oka. Najprostsze drogi nie są zbyt trudne, jednakże wymagają obycia w poruszaniu się poza wyznaczonymi szlakami.

WIELKA GALERIA CUBRYŃSKA

Wysokość: ok. 2080-2200 m

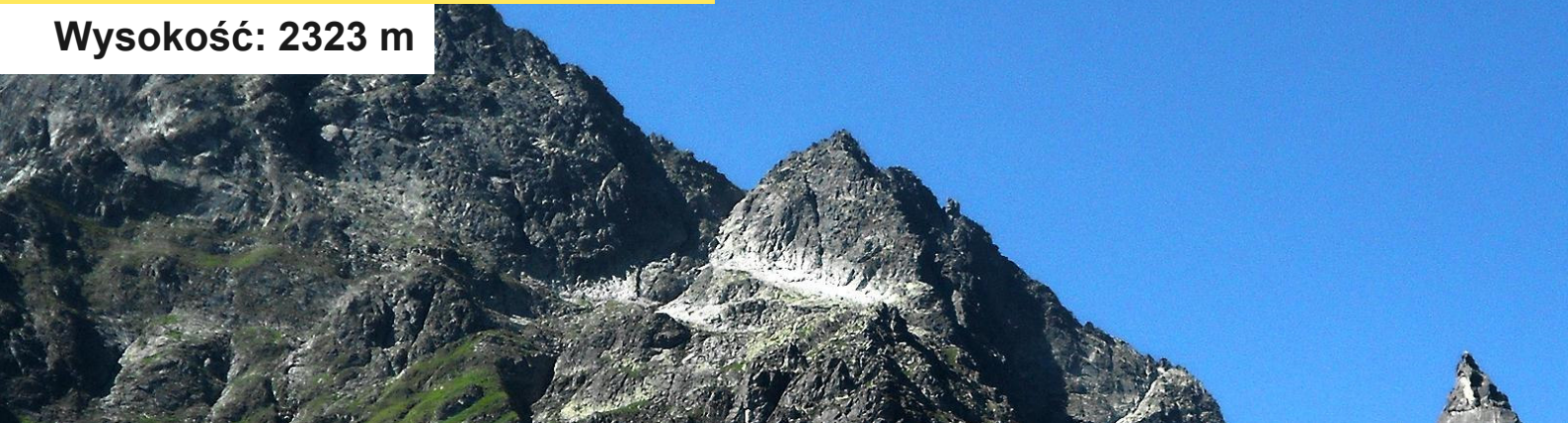

Na północno-wschodnich zboczach Cubryny znajduje się charakterystyczny piarzysty taras, nazywany Wielką Galerią Cubryńską. Miejsce to, ze względu na monumentalny, groźny kształt od czasów pionierów taternictwa stało się obiektem pożądania. Pod Cubryną znajdują się jeszcze dwie galerie: Mała i Zadnia.

0+ Z DOLINKI ZA MNICHEM NA WIELKĄ GALERIĘ CUBRYŃSKĄ (1 h 30 min, w dół: 1 h 15 min, 1,5 km). Znakowaną ścieżkę na Wrota Chałubińskiego opuszczamy w tym samym rejonie, w którym odchodzi wykopczykowana perć w kierunku Mnicha. Mijając go od południowego zachodu wydostajemy się na Zadnią Galerię Cubryńską, która jest najwyższym piętnem Dolinki za Mnichem. Dalsza droga wiedzie także przez Małą Galerię, ażeby wreszcie wyprowadzić na północno-zachodni brzeg Wielkiej.

HIŃCZOWA PRZEŁĘCZ

Wysokość: 2323 m

Hińczowa Przełęcz to siodło rozdzielające Cubrynę i Mięguszowiecki Szczyt Wielki. Szczególnie duża jest różnica poziomów pomiędzy przełęczą, a tym drugim szczytem. Droga na Hińczową, mimo iż nie jest zbyt trudna, wymaga pokonania dosyć znacznej odległości, dlatego też nigdy nie była wykorzystywana jako połączenie Doliny Rybiego Potoku i Doliny Mięguszowieckiej. Dobry punkt wypadowy na MSW i na Cubrynę.

Ciekawostka

Inaczej niż to zwykle bywa, Hińczową Przełęcz od Hińczowej Turni dzieli spory dystans. Przełęcz ogranicza masyw Mięguszowieckich Szczytów od zachodu, natomiast turnia jest pierwszym szczytem za tymże masywem w kierunku wschodnim.

0+ Z WIELKIEJ GALERII CUBRYŃSKIEJ NA HIŃCZOWĄ PRZEŁĘCZ (45 min, w dół: 30 min, 400 m). Aby dostać się na przełęcz należy po rumowiskach przejść Wielką Galerię Cubryńską w kierunku południowym (lewo pod skosem), a następnie wspiąć się prawą stroną żlebu opadającego z siodła.

CUBRYNA

Wysokość: 2376 m

Dla przeciętnego turysty Cubryna to tylko jeden z wielu szczytów w okolicy Morskiego Oka, przyćmiony nieco sławą sąsiednich Rysów, Mnicha czy Mięguszowieckiego Szczytu Wielkiego. Czym innym jest jednak Cubryna dla taterników, a także geografów i geologów. Ci pierwsi z reguły bardzo cenią sobie drogi prowadzące na jej szczyt. Zgodnie z przepisami TPN-u można wspinąć się tu legalnie, co powoduje duży ruch – choć nie taki, jak np. na Mnichu.

Na Cubrynie od głównej grani Tatr, odchodzi, długa i mocno kręta, główna grań odnogi Krywania, która 10 km dalej kończy się właśnie narodową górą Słowaków. Na głównej grani sąsiednimi szczytami są Zadni Mnich – od zachodu i Mięguszowiecki Szczyt Wielki – od przeciwnej strony. W kierunku północno-wschodnim odchodzi także krótka grań, zakończona Turnią Zwornikową. Stoki Cubryny opadają do: Doliny Rybiego Potoku (po polskiej stronie), Doliny Mięguszowieckiej i Doliny Ciemnosmreczyńskiej (na Słowacji). Wierzchołek góry jest mocno postrzępiony i stąd właśnie wzięła się jej nazwa, która w oczywisty sposób nawiązuje do słowa „czupryna”. Dzięki wysokości 2376 m Cubryna zajmuje 7. miejsce na liście najwyższych szczytów w naszym kraju.

Ciekawostka

Z geograficznego punktu widzenia Cubryna jest miejscem szczególnym. Na wierzchołku znajduje się bowiem punkt graniczny, wspólny dla trzech potężnych krain: Podhala, Liptowa i Spiszu.

0+ Z HIŃCZOWEJ PRZEŁĘCZY NA CUBRYNĘ (15 min, w dół: 10 min, 100 m). Końcowe podejście na Cubrynę wiedzie szeroką granią, w jednym tylko miejscu tworzącą większy uskoki, który należy obejść z jednej bądź z drugiej strony.

ZADNI MNICH

Wysokość: 2172 m

Zadni Mních to wyjątkowo urwista turnia, swoim kształtem nieco przypominająca Mnicha, od którego wzięła nazwę. Zresztą sam Mních, będący – co ciekawe – szczytem dużo niższym, zasłania ją odwiedzającym rejon Morskiego Oka. Góra położona jest pomiędzy Cubryną a Ciemnosmreczyńską Turnią. Od tego drugiego szczytu oddziela go Ciemnosmreczyńska Przełęczka, zaś od Cubryny Przełęczka pod Zadnim Mnichem, na którą szczyt opada 30-metrowych uskokiem. Ów uskoki stanowi prawdopodobnie najtrudniejszy do przejścia fragment głównej grani Tatr. Podejście wyceniane jest na VI w skali taternickiej (skrajnie trudne) i prowadzi we fragmencie terenem przewieszonym. Zbocza Zadniego Mnicha opadają do Dolinki za Mnichem i do Doliny Piarżystej.

I Z DOLINKI ZA MNICHEM PRZEZ CIEMNOSMRECZYŃSKĄ PRZEŁĘCZKĘ NA ZADNIEGO MNICHA (1 h 35 min, w dół: 1 h 10 min, 1,5 km). Z Dolinki za Mnichem wydostajemy się w ten sam sposób, co w przypadku wypadu na Mnicha i Cubrynę. Odbijamy dopiero w miejscu, w którym opada żleb z Ciemnosmreczyńskiej Przełęczki. Wspinamy się tym żlebem na samo siodło, pod koniec bardziej strome fragmenty omijając zakosami. Ostatnie 20 minut to wspinaczka z przełęczki na wierzchołek Zadniego Mnicha – głównie granią, choć w paru miejscach omijamy ją od strony Dolinki za Mnichem.

NA WROTA CHAŁUBIŃSKIEGO

 Z Dolinki za Mnichem 1 h, w dół: 45 min, 1,5 km

Wycieczka na Wrota Chałubińskiego to bardzo ciekawa alternatywa dla wyjścia na Szpiglasową Przełęcz i Szpiglasowy Wierch. Droga wiedzie księżycową Dolinką za Mnichem, która okresowo zamienia się w niezwykle malownicze miejsce, udekorowane płytkimi wodami wysychającego Stawu Stasica. W końcowym fragmencie podejście jest bardzo strome, ale nietrudne technicznie. Dawniej ścieżka wiodła dalej, do Doliny Piarzystej po stronie słowackiej, nad przepiękne Ciemnosmreczyńskie Stawy. Obecnie należy wracać tą samą drogą.

DOLINKA ZA MNICHEM

Wysokość: ok. 1788 m

 Spod schroniska nad Morskim Okiem 1 h 30 min, w dół: 1 h 10 min, 2,5 km

Dolinka za Mnichem to rozbudzające wyobraźnię skalne pustkowienie, wcięte pomiędzy Mnicha, Cubrynę, Szpiglasowy Wierch i Szpiglasową Przełęcz. Księżycowy krajobraz jest efektem ruchów tektonicznych w czasie ostatniego zlodowacenia. U progu dolinki znajduje się rozstaj szlaków, prowadzących tu od Morskiego Oka. Miejsce to jest także punktem wypadowym dla taterników atakujących Mnicha różnymi drogami. Często można ich tu spotkać, gdyż szczyt ten cieszy się ogromną popularnością w środowisku (trudno się dziwić – jest piękny). W dolinie leży także Zadni Mnichowy Stawek – najwyżej położony zbiornik wodny w Polsce (2072 m).

 Od progu dolinki idziemy w kierunku doskonale stąd widocznych Wrót Chałubińskiego. Czasem dno dolinki zalane jest przez Staw Staszica i wówczas musimy ominąć go brzegiem.

Wskazówka

W okresie zimowym teren Dolinki za Mnichem, a zwłaszcza żleb opadający z przełęczy, którym podchodzi się w ostatnim fragmencie, to obszary szczególnie zagrożone schodzeniem lawin. Należy zachować szczególną ostrożność, a przy niekorzystnych warunkach zawrócić.

Ciekawostka

W 1994 r. w pobliżu Wrót Chałubińskiego zginęła Maria Chałubińska, żona wnuka Tytusa Chałubińskiego, na cześć którego nazwano przełęcz.

STAW STASZICA

Wysokość: ok. 1785 m

 Od drogowskazu 10 min, w przeciwnym kierunku: 10 min, 200 m

Staw Staszica to okresowy zbiornik wodny niewielkich rozmiarów, znajdujący się w Dolince za Mnichem. Przy wysokim stanie wody zalewa on szlak na Wrota, a wysychając dzieli się zazwyczaj na dwa lub nawet trzy stawki. Staw nazwany został na cześć Stanisława

 Od Stawu Staszica kierujemy się w stronę stromego żlebu opadającego z Wrót Chałubińskiego. Tutaj w pewnym momencie szlak zaczyna wznosić się gwałtownie do góry, czyniąc zakosy. Po nieco mozolnym podejściu dostajemy się wprost na przełęcz.

WROTA CHAŁUBIŃSKIEGO

Wysokość: 2022 m

 Od Stawu Staszica 50 min, w dół: 35 min, 1,3 km

Wrota Chałubińskiego to urokliwa przełęcz na głównej grani Tatr, nazwana imieniem wybitnego przyrodnika i miłośnika gór, Tytusa Chałubińskiego. Rozgranicza ona Liptowskie Mury od dalszej części grani, prowadzącej w stronę Zadniego Mnicha, Cubryny i Mięguszwieckich Szczytów. Roztacza się z niej wspaniały widok nie tylko na stronę

Informacje praktyczne

Wrota stanowią zachodni punkt graniczny terenów wspinaczkowych w rejonie Morskiego Oka. Wspinanie się na dalszym odcinku grani, biegnącej w stronę Szpiglasowego Wierchu, nie jest dozwolone.